

Bijlage behorende bij Eilandsverordening vaststelling diverse ontwerp-landsverordeningen land Curaçao (A.B. 2010 no. 87)

Landsverordening van de houdende regeling
van recht van onderzoek (enquête),
(ENQUETEREGELING).

=====

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR VAN CURAÇAO,

In overweging genomen hebbende, dat ter uitvoering van artikel 59 van de Staatsregeling, het recht van onderzoek (enquête) van de Staten bij landsverordening moet worden geregeld.

Gelet op artikel III van de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen

Artikel 1

1. Het besluit tot het instellen van een onderzoek (enquête) wordt, nadat het onderwerp vooraf is onderzocht, in een vergadering van de Staten genomen en bevat een nauwkeurige omschrijving van het onderwerp van onderzoek.
2. In de vergadering, in het voorgaande lid bedoeld, worden de leden der Staten aangewezen, die de commissie van onderzoek zullen vormen en tevens het aantal leden bepaald, waarvan de tegenwoordigheid wordt vereist bij het horen van op te roepen getuigen en deskundigen. De commissie zal bestaan uit een lid, tevens voorzitter, en ten minste vier andere leden.
3. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing in geval van aanvulling of beperking van het onderwerp alsmede van staking van het onderzoek, en van wijziging van de samenstelling dan wel ontbinding van de commissie.

Artikel 2

Besluiten als bedoeld in artikel 1 worden bekendgemaakt door plaatsing van een uittreksel van de notulen van de desbetreffende vergadering in het blad, waarin van Overheidswege de officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 3

1. Van het tijdstip van de eerste bekendmaking af zijn allen, die zich op het grondgebied van Curaçao bevinden, verplicht aan de door de commissie van onderzoek uitgevaardigde oproepingen om als getuige of deskundige te worden gehoord te voldoen.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, zijn alle openbare ambtenaren gehouden om, in overeenstemming met de bepalingen van deze regeling, gevolg te geven aan de vorderingen van de commissie, welke deze tot uitvoering van haar last nodig oordeelt.

Artikel 4

1. De Gouverneur kan slechts met zijn toestemming worden gehoord.
2. Na verkregen toestemming, begeeft de commissie van onderzoek zich naar de Gouverneur.
3. Op het horen van de Gouverneur zijn de bepalingen van de artikelen 7 en 9 van toepassing.

Artikel 5.

1. De getuigen en deskundigen verschijnen voor de commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in artikel 10, voor het commissielid, hetzij op een schriftelijke oproeping, hetzij ingevolge dagvaarding.
2. Dagvaarding geschiedt op last van de commissie van onderzoek door de deurwaarders voor burgerlijke zaken bij het Gerecht in Eerste Aanleg.
3. De getuigen en deskundigen worden in persoon of te hunner woon- of verblijfplaats gedagvaard, met inachtneming van een door de commissie te bepalen termijn van tenminste drie vrije dagen.

Artikel 6

De commissie van onderzoek houdt zitting en hoort getuigen en deskundigen, op Curaçao: in een van de vertrekken der Staten.

Artikel 7

1. De commissie van onderzoek kan het horen van getuigen, mits deze de ouderdom van zestien jaren vervuld hebben, onder ede doen plaats hebben.
2. Ten aanzien van de Gouverneur is het bepaalde in artikel 4 lid 1 van overeenkomstige toepassing.
3. Onder ede gehoord wordende, zweert (belooft), op de wijze van ieders godsdienstige gezindheid, de getuige de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.
4. De deskundige is verplicht zijn taak onpartijdig en naar beste weten te verrichten.

Artikel 8

1. Indien voor het verhoor van getuigen of deskundigen de bijstand van een tolk nodig mocht blijken, wordt deze door de commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in artikel 10, door het commissielid aangewezen.
2. Alvorens zijn werkzaamheden aan te vangen, legt de tolk de eed (belofte) af, dat hij de van hem als tolk gevorderde diensten met getrouwheid en naar zijn geweten zal verrichten.

Artikel 9

De voor de commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in artikel 10, voor het commissielid afgelegde verklaringen of gegeven berichten worden op schrift gesteld, aan de

getuigen of deskundigen voorgelezen en, na het aanbrengen van gewenste veranderingen en bijvoegingen, door deze ondertekend. Indien de betrokkene niet kan ondertekenen, wordt daarvan melding gemaakt.

Artikel 10

Indien een getuige of deskundige door ongesteldheid, ouderdom, invaliditeit of enige andere voor de commissie van onderzoek aannemelijke reden verhinderd wordt om op de aangewezen plaats te verschijnen, kan de commissie een van haar leden aanwijzen, die hem in zijn woning of verblijfplaats zal ondervragen.

Artikel 11

1. Indien de behoorlijk gedagvaarde getuige of deskundige niet verschijnt, wordt daarvan een proces-verbaal opgemaakt, hetwelk een nauwkeurige omschrijving van het exploit van dagvaarding behelst. Als niet-verschijning wordt mede beschouwd, de omstandigheid, dat het ingevolge artikel 10 aangewezen commissielid geen toegang krijgt tot de behoorlijk gedagvaarde getuige of deskundige.
2. De commissie van onderzoek, zulks nodig oordelende, stelt dit proces-verbaal in handen van het openbaar ministerie bij het Gerecht in Eerste Aanleg.

Artikel 12

De commissie van onderzoek kan, onverminderd de vervolging wegens de eerste niet-verschijning, een nadere dagvaarding van de niet-verschenen getuige of deskundige bevelen en zelfs, door tussenkomst van de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het betrokken gerecht, een bevel van medebrenging van de rechter-commissaris in het Gerecht in Eerste Aanleg.

Artikel 13

1. Indien de getuige of deskundige ten overstaan van de commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in artikel 10, van het commissielid weigert of in gebreke blijft te antwoorden dan wel de eed (belofte) af te leggen, wordt daarvan een proces-verbaal opgemaakt, waarin de redenen van weigering, zo die gegeven zijn, worden vermeld.
2. De commissie van onderzoek, zulks nodig oordelende, stelt dit proces-verbaal in handen van het openbaar ministerie bij het Gerecht in Eerste Aanleg.

Artikel 14

1. Het in artikel 13 bedoelde gerecht kan de gijzeling van de in dat artikel bedoelde getuige of deskundige gelasten. Deze gijzeling wordt uitgesproken voor een tijdvak van zes maanden, doch eindigt wanneer de getuige of deskundige vóór het einde van dit tijdvak aan zijn verplichting mocht hebben voldaan.
2. Op vordering van de commissie van onderzoek, gelast dit gerecht de onmiddellijke gijzeling van de in artikel 13 bedoelde getuige of deskundige, doch deze voorlopige gijzeling eindigt bij de voldoening aan de tevoren niet nagekomen verplichting en vervalt van rechtswege, indien de bekrachtiging daarvan niet binnen acht dagen door de commissie bij dezelfde rechter is aangevraagd.
3. Het vonnis, waarbij de gijzeling is bevolen of bekrachtigd, is uitvoerbaar op de minuut, niettegenstaande enige daartegen gerichte voorziening.
4. Van de ingijzelingstelling in het huis van bewaring wordt door de in artikel 5 bedoelde deurwaarder een akte opgemaakt, waarin het bevel tot voorlopige gijzeling dan wel het desbetreffende vonnis wordt aangehaald en waarvan onmiddellijk afschriften aan de gegijzelde en aan de bestuurder of beheerder van het huis van bewaring worden overhandigd.

Artikel 15.

De processen-verbaal bedoeld in de artikelen 9, 11 en 13 worden ondertekend door de aanwezige leden van de commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in artikel 10, door het commissielid en leveren volledig bewijs op van hetgeen daarin wordt geconstateerd, behoudens tegenbewijs.

Artikel 16

Niemand kan genoodzaakt worden als getuige of deskundige geheimen van enig beroep of bedrijf, dat door hem, zijn echtgenote of zijn bloed- en aanverwanten wordt uitgeoefend, noch andere soortgelijke bijzondere belangen te openbaren.

Artikel 17

Zij, die uit hoofde van hun stand, beroep of wettige betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen getuigenis af te leggen, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen, waarvan de wetenschap aan hen als zodanig is toevertrouwd of als zodanig te hunner kennis is gekomen.

Artikel 18

1. De door de leden van bij wettelijke regeling ingestelde colleges bij de behandeling van zaken ter vergadering geuite gevoelens, alsmede de deswege plaats gehad hebbende beraadslagingen, mogen nimmer een onderwerp van verhoor of ondervraging uitmaken.

2. De verschoning van verplichte geheimhouding door de Gouverneur, burgerlijke ambtenaren of militairen ingebracht, moet insgelijks worden aangenomen, indien zij berust op de overtuiging, dat de verlangde openbaarmaking in strijd zou zijn met het belang en de zekerheid van het Koninkrijk of enig deel daarvan, of, voor wat betreft burgerlijke ambtenaren of militairen, op de stellige last van hun meerderen, welke dezelfde grond van verschoning aanduidt.

3. In geval van ingebrachte verschoning door burgerlijke ambtenaren of militairen kunnen de Staten verlangen, dat de gegrondheid daarvan door de Gouverneur wordt bevestigd.

Artikel 19

1. De burgerlijke hoofden van diensten en militaire commandanten, de verantwoording hebbende voor stukken onder hun berusting, waarvan de commissie van onderzoek inzage verlangt, bewilligen deze, tenzij zij oordelen mochten, dat dit in strijd zou zijn met het belang en de zekerheid van het Koninkrijk of enig deel daarvan.

2. Het bepaalde in artikel 18 lid 3 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20

1. De commissie van onderzoek, het nodig oordelende personen, die buiten het grondgebied van Curaçao verblijven, als getuigen of deskundigen te horen, doet van de te stellen vragen in geschrifte mededeling aan de Gouverneur, die de beantwoording daarvan bevordert.

2. Indien de medegedeelde vragen door burgerlijke ambtenaren of militairen moeten worden beantwoord, en de Gouverneur van oordeel is, dat het belang en de zekerheid van het Koninkrijk of enig deel daarvan de beantwoording niet toelaat, worden de desbetreffende vragen niet doorgezonden, onder kennisgeving aan de commissie.

Artikel 21

Behalve wanneer getuigen ter zake van hun onder ede krachtens deze regeling afgelegde verklaringen verdacht worden meened te hebben gepleegd en deswege strafrechtelijk worden vervolgd, kunnen verklaringen voor een commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in

artikel 10, voor een commissielid afgelegd, nimmer als bewijs in rechten gelden, hetzij tegen degene door wie zij zijn afgelegd, hetzij tegen derden.

Artikel 22

1. De getuigen, deskundigen en tolken ontvangen, desverkiezende, een schadeloosstelling alsmede reis- en verblijfkosten, welke begroot worden door de commissie van onderzoek of, in een geval als bedoeld in artikel 10, door het commissielid.
2. Deze begroting geschiedt overeenkomstig het bepaalde omtrent getuigen, deskundigen en tolken in het tarief van gerechtskosten en salarissen in burgerlijke zaken.

Artikel 23

1. De bevoegdheid en de werkzaamheden van een commissie van onderzoek worden door de sluiting van de zitting der Staten niet geschorst.
2. In geval van ontbinding van de Staten eindigt deze bevoegdheid en worden de werkzaamheden gestaakt.
3. Gegijzelde getuigen of deskundigen worden bij ontbinding van de Staten terstond ontslagen.

Artikel 24

Alle stukken uit kracht van deze regeling op te maken of uit te vaardigen, zijn vrij van zegel en worden, indien registratie is vereist, gratis geregistreerd.

Artikel 25

Deze landsverordening kan worden aangehaald onder de titel "Enquêteregeling" treedt in werking met ingang van het tijdstip waarop de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen in werking treedt.

Bijlage behorende bij Eilandsverordening vaststelling diverse ontwerp-landsverordeningen land Curaçao (A.B. 2010 no. 87)

Landsverordening van de houdende regeling
van recht van onderzoek (enquête),
(ENQUETEREGELING).

=====

Memorie van toelichting

=====

1. Algemeen deel

Voor het Land Curaçao geldt als uitgangspunt, dat de Staten van Curaçao, als volksvertegenwoordiging, moeten beschikken over alle bevoegdheden waarmee een parlement in een moderne democratische rechtstaat is uitgerust.

Het gaat bij het functioneren van het parlement om twee soorten bevoegdheden:

a. op het gebied van de medewetgeving, waaronder

- het recht van initiatief;
- het recht van amendement;
- het recht van budget

b. op het gebied van de controle van de regering, zoals:

- het recht van interpellatie;
- het vragenrecht;
- recht van enquête;

Met betrekking tot het recht van enquête bepaalt artikel 59 van de Staatsregeling van Curaçao:

“De Staten hebben het recht van enquête, te regelen bij landsverordening”.

Aan deze opdracht zal Curaçao voldoen door de Landsverordening tot regeling van het recht van onderzoek (enquête)”, de Enquêteregeling, (P.B. 1948, no. 158), zoals laatstelijk gewijzigd in 2001, integraal over te nemen.

In de toelichting op het ontwerp van de Enquêteregeling wordt er op gewezen dat de Nederlandse Wet van 8 augustus 1855 (Stbl. No. 45), waarin het recht van enquête van de Staten Generaal geregeld was, als leidraad had gediend en dat verschillende bepalingen uiteraard werden aangepast aan “toestanden en omstandigheden van de Nederlandse Antillen”. Verder wordt

opgemerkt dat de bepalingen in het algemeen geen nadere uitleg behoeft, waardoor de toelichting op de artikelen kon worden beperkt tot enkele artikelen.

Behalve de Enquêteregeling bevat ook Hoofdstuk X (artikelen 107 tot en met 115) van het Reglement van orde van de Staten bepalingen over het recht van enquête. Ook deze bepalingen van het Reglement van orde worden in het Reglement van orde van de Staten van het Land Curaçao overgenomen.

Curaçao kan tot overname van dit samenstel van regels met betrekking tot het recht van enquête komen, omdat de doestellingen en de strekking van de Enquêteregeling en de daarin neergelegde kenmerkende aspecten van het recht van enquête geheel worden onderschreven. Hierbij weegt mee, dat van het recht van enquête in de parlementaire praktijk van de Staten van de Nederlandse Antillen sporadisch, slechts driemaal, gebruik is gemaakt. De toepassingspraktijk van dit recht geeft geen aanleiding tot wijziging van de huidige regelgeving.

De Enquêteregeling geeft de Staten in overeenstemming met de bedoeling van de Staatsregeling van Curaçao, een zelfstandig uit te oefenen middel om informatie over een bepaald onderwerp te verkrijgen. Immers, op voet van artikel 1, lid 1 beslissen de Staten tot het instellen van een onderzoek(enquête), nadat het voorstel tot het instellen van een onderzoek en het onderwerp van het onderzoek vooraf is onderzocht. Dit onderzoek geschiedt ingevolge artikel 109 van het Reglement van orde van de Staten in de vergadering van de Centrale Commissie van de Staten. Het voorstel tot het instellen van het onderzoek omvat ook de namen van de deskundigen en de getuigen die zullen worden gehoord. Als de Staten het voorstel van de Centrale Commissie overnemen dan bepalen zij ook het aantal leden waaruit de Commissie van Onderzoek zal bestaan en het aantal leden dat tenminste bij het afnemen van het verhoor van de getuigen en deskundigen wordt vereist.

Een belangrijk verschil tussen het enquêterecht en de andere instrumenten van de Staten om aangelegenheden te onderzoeken is dat het enquêterecht niet beperkt is tot het onderzoeken van regeringsbeleid, m.a.w. niet uitsluitend betrokken is op de relatie Staten – Regering. Het recht van enquête kan gehanteerd worden om elk door de Staten gewenst onderwerp te onderzoeken. De Enquêteregeling bevat ter zake geen enkele beperking. Voorts hoeft bij de uitoefening van het recht van enquête niet steeds de controle op de regering voorop te staan. Het gaat bij het recht van enquête om de waarheidsvinding ten aanzien van het in het besluit van de Staten aangeduide onderwerp van onderzoek. Het onderzoek kan hierdoor naast de controle van de regering ook andere doeleinden dienen, zoals de voorbereiding van regelgeving, de besluitvorming over het te vormen nieuwe beleid.

Het besluit van de Staten tot het instellen van een onderzoek moet bekendgemaakt worden in het blad waarin van overheidswege officiële berichten worden bekendgemaakt, de Curaçaosche Courant. De bekendmaking geschiedt volgens artikel 2 door plaatsing van een uittreksel van de betreffende vergadering van de Staten in de Curaçaosche Courant. Het rechtsgevolg van deze bekendmaking is dat vanaf dat moment allen die zich op het grondgebied van Curaçao zullen bevinden verplicht zijn aan de door commissie van onderzoek uitgevaardigde oproepingen als getuige of deskundige gehoor te voldoen (artikel 3). Indien de getuigen of deskundigen buiten het grondgebied van Curaçao verblijven, wordt de bemiddeling van de Gouverneur ingeroepen (artikel 20 Enquêteregeling).

Omdat de waarheidsvinding centraal staat (zie artikel 7, lid 4 de getuige zweert/beloofd de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen) kan de uitoefening van het recht van enquête leiden tot het gebruikmaken van door de Enquêteregeling geregelde bevoegdheden, die verstrekkend zijn, zoals:

- a. getuigen kunnen onder ede worden gehoord (artikel 7, eerste lid);
- b. getuigen en deskundigen kunnen worden verplicht om te komen opdagen (artikel 5 en 11) en indien zij niet verschijnen, kan een bevel tot medebrenging van de getuige of

deskundige worden gevraagd het Gerecht in Eerste Aanleg door tussenkomst van de ambtenaar van het Openbaar Ministerie (artikel 12);

- c. getuigen en deskundigen kunnen worden gegijzeld, wanneer zij weigeren te antwoorden (artikel 14);

Deze aspecten geven het onderzoek een semi - processuele karakter. In de relatie tot de regering is dit zeer belangrijk, omdat de Staten hiermee een krachtig instrument hebben om zich geheel los van de regering te laten informeren over onderwerpen die zij van belang achten. Voor zijn oordeelsvorming over dat onderwerp is de Staten daarom niet geheel afhankelijk van de informatie die de regering verschaft.

Gelet op de verstrekkendheid van het recht van enquête bevat de Enquête-regeling in samenhang met de bepalingen van het Reglement van Orde, enkele belangrijke waarborgen:

- a. de procedure die gevolgd moet worden om een besluit te nemen tot het houden van een enquête (artikelen 107 en 109 van het Reglement van orde in samenhang met artikel 1 en 2 van de Enquête-regeling);
- b. de eis van een nauwkeurige omschrijving van het onderwerp van onderzoek (artikel 1) en de eventuele wijziging daarvan;
- c. de bekendmaking van het onderzoek en de namen van de commissieleden (artikel 1, lid 2 en artikel 2 Enquête-regeling en artikel 109, lid 2 van het Reglement van Orde van de Staten);
- d. Gouverneur kan alleen gehoord worden met zijn toestemming (artikel 4 Enquête-regeling);
- e. verschoningsrecht voor bepaalde personen (artikelen 16, 17,18 en 19 van de Enquête-regeling);
- f. betrokkenheid van het Openbaar Ministerie en het Gerecht in Eerste Aanleg als de medewerking van getuigen en deskundigen moet worden afgedwongen (artikelen 11, 12,13 en 14 Enquête-regeling);
- g. kracht van volledig bewijs van wat wordt geconstateerd in de door de getuigen en deskundigen ondertekende processen verbaal van de commissie (artikel 15 Enquête-regeling,);
- h. kracht van bewijs van de voor de commissie van onderzoek afgelegde verklaringen in geval strafrechtelijke vervolging wegens in geval van meineed (artikel 21 Enquête-regeling en de procedure regels in artikel 102 van het Reglement van Orde van de Staten).
- i. Openbaarheid van de processen verbaal en verklaringen, tenzij de Staten anders beslissen (114, lid 3, Reglement van Orde van de Staten).

De bestaande regeling van het recht van enquête, zoals dat is neergelegd in de Enquête-regeling in samenhang met het Reglement van Orde van de Staten acht Curaçao vooralsnog voldoende instrumentarium voor het zelfstandig functioneren van de Staten van Curaçao.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

De wijze, waarop het voorstel tot het instellen van een onderzoek (enquête) wordt ingediend, onderzocht en ter vergadering gebracht, evenals de wijze van aanwijzing van de leden van de commissie van onderzoek, wordt in het Reglement van orde van de Staten geregeld. Volgens het Reglement van Orde van de Staten zal de griffier of een ambtenaar ter griffie van de Staten de commissie moeten bijstaan, zodat ook hieromtrent geen andere regeling nodig voorkomt.

Artikel 3

Dit artikel bevat de grondslag van het enquêterecht. Zonder een wettelijke verplichting voor allen, die zich in Curaçao bevinden, om aan een oproeping tot verhoor als getuige of deskundige te voldoen, zou het instellen van een onderzoek niet kunnen slagen.

Een uitzondering dient echter te worden gemaakt voor de Gouverneur.

De sancties op het niet nakomen van de bij deze wettelijke regeling opgelegde verplichtingen zijn neergelegd in de artikelen 198 en 463 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.

Wat betreft de aan openbare ambtenaren opgelegde verplichting, dient nog opgemerkt te worden dat deze vordering o.m. zou kunnen betreffen het produceren van documenten of goederen, de toegang verlenen tot gebouwen en terreinen. Een juiste omschrijving kan moeilijk in de regeling worden opgenomen, maar aangezien het onderwerp van onderzoek nauwkeurig moet worden omschreven en vervolgens bekend gemaakt, zal de commissie zich uiteraard tot redelijke vorderingen binnen de grenzen van de haar opgedragen taak beperken.

Artikel 5

Ten einde elk idee van een strafrechtelijk verhoor te vermijden, wordt de dagvaarding van getuigen en deskundigen aan de deurwaarder voor burgerlijke zaken opgedragen.

Artikel 14

De aan de rechter gerichte vordering van de commissie, om de onmiddellijke voorlopige gijzeling van een getuige of deskundige te gelasten, zal uiteraard een schriftelijke zijn, doch het lijkt niet nodig deze aan een bepaalde vorm te binden.

Artikelen 18,19 en 20 lid 2

Het in deze artikelen bedoelde verschoningsrecht dient ter voorkoming, dat het belang en de zekerheid van het Koninkrijk of enig deel daarvan in het geding kunnen komen. Ter vermijding echter van een lichtvaardig beroep op dit recht, is de mogelijkheid geopend, dat de Staten kunnen verlangen, dat de gegrondheid van zodanig beroep op het verschoningsrecht door de Gouverneur wordt bevestigd.

Artikel 20, lid 1

De bedoeling is dat de Gouverneur de beantwoording van de vragen bevordert langs de daarvoor aangewezen wegen.

Artikel 21

In het belang van een degelijk onderzoek beoogt dit artikel de getuigen een zo groot mogelijke vrijheid van spreken te garanderen.

Artikel 22

In overeenstemming met de bedoeling, welke ook bij het redigeren van artikel 5 heeft voorgezeten, is hier het tarief van gerechtskosten en salarissen in burgerlijke zaken gekozen voor de eventuele begroting van schadeloosstelling van getuigen, deskundigen en tolken.